

Broj/Број: 04/03-05-183/09
Sarajevo/Сарајево, 4. 6. 2009.

**IZVJEŠĆE
S GODIŠNJE EKONOMSKE KONFERENCIJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE OESS-a
" SVJETSKA FINACIJSKA KRIZA "
Dublin, 27. i 28. svibanj 2009.**

U Dublinu je 27. i 28. svibnja održana 6. godišnja ekonomska konferencija Parlamentarne skupštine OESS-a o svjetskoj financijskoj krizi i njenim posljedicama na OESS. Tijekom konferencije vođena je rasprava o uzrocima i načinima prevladavanja krize, ali i o slobodnoj trgovini i protekcionizmu, financijskim propisima i dobrom upravljanju, te o socijalnim posljedicama krize.

U radu konferencije sudjelovali su i Šemsudin Mehmedović, prvi zamjenik predsjedatelja Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS-u, i Jelena Rajaković, tajnica Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS-u.

U uvodnom je izlaganju Joao Soares, predsjednik PSOESS-a, istaknuo kako se organizacija mora dodatno angažirati po pitanju financijske krize koja prijete ugroziti sve zemlje članice OESS-a.

Pozivajući nazočne predstavnike zemalja na intenziviranje suradnje i naglašavajući da taj problem ne može biti riješen bez razmjene iskustava i znanja, g. Soares istaknuo je kako ovo nije vrijeme za protekcionizam i sebične interese, jer sadašnju krizu zemlje ne mogu same nadvladati.

Ovo je najveća svjetska tema danas i jedanko pogađa i bogate i siromašne zemlje. Stoga OESS treba učiniti sve kako se zemlje članice koje su u najvećoj mjeri pogođene krizom ne bi osjećale beznačajno.

Joao Soares je za najbitnije uzroke krize istaknuo: razvoj pojedinih tržišta u "virtualna tržišta" koja nisu povezana sa stvarnim svijetom, problem "kazino ekonomije"* i *off shore*-poslovanja, naglasivši kako bi najbolje rješenje toga problema bilo stvaranje međunarodnog sporazuma o prekidu *off shore*-transakcija.

John O'Donoghue, predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamenta Irske, i Pat Moylan, predsjedatelj Senata Parlamenta Irske, govorili su o ekonomskim prilikama u njihovoj zemlji u svjetlu svjetske financijske krize, naglasivši da je Irska bila simbol ekonomskog uspjeha u Europi, a postala je prva žrtva ekonomske krize na kontinentu.

Istaknuli su da prije krize u Irskoj skoro nije bilo nezaposlenosti, a sada stopa nezaposlenosti iznosi 15%, dodajući kako su najveći naponi te zemlje trenutačno usmjereni na sanaciju banaka kroz različite faze: od jamstava za polog i dokapitalizacije pa do nacionalizacije jednoga broja banaka.

Brian Lenihan, ministar financija Irske, istaknuo je da ova kriza nije ciklična, već je mnogo dublja i ozbiljnija. To je kriza banaka i cijelog financijskog sustava i zahtijeva obnovu bankarskog sustava u cijelom svijetu, inače neće moći biti prevladana.

*Kazino ekonomija - ekonomija za samo povlaštene kategorije gospodarstvenika, uz mito i korupciju izvan dozvoljenih okvira i na tome stvorenim monopolima i kartelima, ali i uz nazadovanje i potpuno zapostavljanje gospodarskih aktivnosti. Izvor: publikacija Instituta za istraživanje tržišta Beograd.

Tijekom sesije o temi: "Odgovori na finacijsku krizu: slobodna trgovina spram protekcionizma" izlaganja su imali: Austin Huges - direktor KBC banke, Bruxelles, Mihail V. Popov - predsjednik uprave ruske kompanije NOVATEK, i prof. Raj Kinsella iz Instituta za europske financije.

Izlagачi su govorili o mogućnostima prevencije krize kroz lekcije iz predhodnih velikih finacijskih kriza, naglasivši da je ovo i prilika za dalekosežna poboljšanja i stvaranje svjetskog održivog finacijskog sustava.

Bilo je riječi i o tržištu energenata, te je upućen apel za racionalnu potrošnju plina i nafte zbog predviđanja skorog iscrpljivanja rezervi ovih energenata.

Zaključeno je da postoje dobri zakonski propisi za postojeća energetska tržišta, ali se mora osigurati njihova pravilna primjena.

Tijekom razmatranja pitanja finacijskih propisa i dobrog upravljanja nazočni su raspravljali o resusima, prihodima i obvezama vlada.

Izlaganja o ovim temama imali su: Anders Johnsson - glavni tajnik IPU-a, Jonas Moberg - voditelj Međunarodnog tajništva EITI; Kuanysh Sultanov - predsjedatelj Komiteta za međunarodne odnose, obranu i sigurnost Senata Parlamenta Kazahstana; Patrick Honohan - profesor međunarodnih financija i ekonomije na *Trinity koledžu*, Dublin.

Ukazano je na pozitivne napore EITI-ja (Extractive Industries Transparency Initiative) za poboljšanje ekonomske osnove kroz povećanje transparentnosti.

Istaknuto je da 3,5 milijarda ljudi živi u zemljama bogatim naftom, plinom i mineralima. Uz dobro upravljanje eksploatacijom ovih resursa, moguće je generirati velike prihode te potaći rast gospodarstva i smanjenje siromaštva.

Međutim, ako vlasti ne rade svoj posao dobro, stručno i odgovorno, kao krajnji rezultat javljaju se siromaštvo, korupcija i sukob. Stoga je cilj EITI-ja ojačati upravljanje ekstraktivnim industrijama povećanjem transparentnosti i odgovornosti u tome sektoru.

Na kraju ovoga dijela konferencije zaključeno je potrebnim raditi na borbi protiv protekcionizma i osigurati protok robe, radne snage i novca. Istaknuto je kako ovo nije vrijeme za sebičnost i samostalne pokušaje rješavanja krize u svojoj zemlji, jer bi to bio siguran put za poništenje svih do sada uložениh napora na polju međunarodnog rješavanja svjetske krize.

Budući da su finacijska i ekonomska kriza uzrokovale nastanak socijalne i humanitarne krize u svijetu, sljedeći dio konferencije bio je posvećen socijalnim posljedicama krize u svjetlu migracija.

O ovoj su temi govorili Goran Svilanović, koordinator OESS-a za ekonomska pitanja i aktivnosti zaštite okoliša, i Siobah O'Donoghue, direktor Centra za prava migranata Irske.

Goran Svilanović naglasio je da OESS, u svjetlu posljedica svjetske finacijske krize, mora biti najozbiljnije uključen zbog mogućeg utjecaja krize na sigurnost na području OESS-a, jer su u povijesti uzroci sukoba često bile seobe stanovništva izazvane ekonomskim prilikama.

Mnoge zemlje s najvećim brojem imigranata u regiji OESS-a najteže su pogođene ekonomskom krizom. Tržište rada prvo je područje na kojem su primijećene posljedice, uz masovna otpuštanja radnika u građevinskoj i tekstilnoj industriji koje, tradicionalno, zapošljavaju najveći broj migranata.

Jasno je da krizno vrijeme zahtijeva veću solidarnost između zemlje iz koje dolaze migranti i zemlje krajnjeg odredišta.

Za prioritet je naveo: zaštitu prava imigranata u području rada, životnih uvjeta i pronalaženje mjera za njihovu zaštitu u slučaju otpuštanja s radnih mjesta; mjere za lakši protok novca sniženjem cijena trasankcije; nužnost zaštite migranata od ksenofobije, diskriminacije i gubitka posla.

G. Svilanović zaključio je da tržište rada i putevi migranata trebaju ostati otvoreni, čime bi se spriječile nelegalne migracije i trgovina ljudima.

Bez koherentne politike, utjecaj migracija može destabilizirati tržište rada, unazaditi radne uvjete i narušiti socijalnu jedinstvenost zemlje koja zapošljava imigrante.

Međutim, ako je dobro vođena, migracija se može promatrati i kao dio rješenja problema sadašnje krize, budući da su imigranti dugoročno rješenje za tržište rada i posjeduju radne vještine potrebne za stimuliranje oporavka ekonomije.

Izvešće pripremila

Jelena Rajaković

tajnica Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS

- **Napomena: Izvešće odbrio Šemsudin Mehmedović, prvi zamjenik predsjedatelja Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS**

Dostaviti:

- Kolegiju Zastupničkog doma
- Kolegiju Doma naroda
- Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma
- Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku Doma naroda
- članovima Izaslanstva PSBiH u PSOESS-a

Kopija: Ministarstvo vanjskih poslova BiH